

TOMASZ M. KUKAWSKI ARE

ognozja

wybrane prace z lat 1985-91

TOMASZ M. KUKAWSKI ARE
ognozja
wybrane prace z lat 1985-91

Cykl Twórczość Malarska
w Okręgowej Izbie Lekarskiej w Białymstoku

TOMASZ M. KUKAWSKI ARE ognozja

wybrane prace z lat 1985–1991

Wernisaż: 24 czerwca 2026
Okręgowa Izba Lekarska w Białymstoku

Wydawca:
Okręgowa Izba Lekarska w Białymstoku
ul. Świętojańska 7, 15-082 Białystok
tel. +48 85 732 19 35; fax +48 85 732 71 72
www.oilbialystok.pl
e-mail: bialystok@hipokrates.org

ISBN 978-83-977306-9-4

Białystok 2026

Kurator:
Jerzy Konstantynowicz

Komisarz:
Paweł Pecuszok

Pomysł i opracowanie:
Tomasz M. Kukawski

Teksty:
Tomasz M. Kukawski
Jerzy Konstantynowicz

Opracowanie graficzne:
Bogdan Suprun

Przód okładki: fragment rysunku
„Spotkanie po”, tusz, akryl, pastel
olejny, 21x29,7 cm, 1986
Tył okładki: fragment obrazu
„Zostaniesz?”, olej, płótno,
81x65 cm, 1990

W katalogu wykorzystano materiały i reprodukcje udostępnione
przez profesora Tomasza M. Kukawskiego. Pomysłodawcy wyrażają szczerą wdzięczność
Autorowi za jego życzliwość i przychylność przy organizacji tej wystawy.

Politechnika
Białostocka

Wydział
Architektury

Ognozja (ang. ognosia, fr. ognosie) – narracyjnie zorientowany, ultrasyntetyczny proces poznawczy, który odzwierciedlając przedmioty, sytuacje i zjawiska, próbuje uporządkować je w wyższy współzależny sens; zob. → pełnia. Potocznie: umiejętność syntetycznego podejścia do problemów poprzez poszukiwanie porządku zarówno w samych narracjach, jak i detalach, drobnych częściach całości.

Ognozja skupia się na pozaprzyczynowo-skutkowych i pozalogicznych łańcuchach zdarzeń, preferując tzw. → spawy, → mostki, → refreny, → synchroniczności.

Sugeruje się często związek ognozji ze → zbiorem fraktali Mandelbrota oraz → teorią chaosu. Bywa postrzegana jako alternatywny rodzaj postawy religijnej, czyli → alterreligia, która upatruje tzw. Siły scalającej nie w jakimś ponadbycie, ale raczej w bytach podrzędnych, „niskich”, tzw. → drobnicy ontologicznej.

Upośledzenie w zakresie ognozji przejawia się niemożnością postrzegania świata jako integralnej całości, czyli widzeniem wszystkiego osobno; zaburzona jest wtedy funkcja → wglądu w sytuacje, syntezy i kojarzenia faktów pozornie zupełnie ze sobą niepowiązanych. (...)

Cytat z eseju „Ognozja” Olgi Tokarczuk zamieszczonego w książce „Czuły narrator”. 2020.

Tomasz M. Kukawski – artysta osobny

Nie po raz pierwszy ten znakomity artysta daje się zaprosić w gościnę do lekarzy, przynosząc ze sobą jak zwykle wielką, mocną sztukę, a tym razem również pewną intrygującą niespodziankę. Chodzi o to, że osobę i dokonania Kukawskiego kojarzymy głównie z grafiką artystyczną – rozpoznawalną, wyjątkową, wyrafinowaną i jedyną w swoim rodzaju. Ten wybitny i uznany – przede wszystkim poza granicami kraju – twórca czyni nam od wielu lat przyjemne acz wymagające ćwiczenia kliniczne z estetyki i wyobraźni. Nawet dla wyrobionego i oswojonego ze sztuką współczesną odbiorcy fascynujące grafiki Tomasza Kukawskiego stanowią zawsze wyzwanie i stymulującą łamigłówkę intelektualną. Jednocześnie dzieła te zamykają trochę jakby w kagańcu sferę emocjonalną, skłaniając raczej do skupienia się na kompozycji, detalu i kunsztownym efekcie. To wprawdzie moje osobiste doświadczenie i odczucie, ale udzielam sobie prawa do takiej interpretacji.

Od trzech dekad Tomasz M. Kukawski pokazuje swoje grafiki na niezliczonych wystawach w Polsce i na całym świecie. Tym razem natomiast w białostockiej Okręgowej Izbie Lekarskiej prezentuje (czytaj dosłownie: sprawia nam prezent!) spory kawałek wczesnej twórczości z młodych lat. I to jest właśnie owa wspomniana na początku niespodzianka, a przy tym dodatkowo pewien rarytas. Oto obrazy, rysunki i grafiki z lat 1985–1991, czyli z czasów i okoliczności wdrukowanych w mojej pamięci (i zapewne również w pamięci artysty) jako epoka trudna i niestabilna, pełna obaw egzystencjalnych i niepewności, a zarazem dynamiczna, romantyczna, rockowa, jazzowa, punkowa... a nade wszystko niezwykle kreatywna i pełna entuzjazmu dla nowej sztuki. Te dzieła Tomasza Kukawskiego są chyba nawet starsze niż legendarna, prawie już zabytkowa „designerska”, piękno-brzydka tapeta zdobiąca przestrzeń wystawową galerii OIL. Sztuka dobra ma jednak ten walor, że pozwala wytłumić otoczenie i zapomnieć o tle. Tak jest również z pewnością w przypadku tego artysty. Wykonane w różnych stylach i technikach utwory Kukawskiego z tamtych lat mają wiele znaczeń i kontekstów, mają w większości wspaniały – ledwie uchwytny i często neurotyczny – niepokój, artystyczną swobodę i polot, a przede wszystkim wyrażają niepowtarzalne ego artysty. W niepowi-

zanych ze sobą treściach tych dzieł mogą dominować pozalogiczne łańcuchy zdarzeń, do których nawiązuje tytułowa 'ognozja'. Ze względu na koncepcję wystawy jest to oczywiście mozaika tematów i form, zaś poszukiwanie jakiegoś porządku lub hierarchii w detalach plastycznych lub elementach całości wydaje się działaniem zbędnym, albo przynajmniej nadmiarowym. Wszystko jest w tej kolekcji osobne, tak jak artystą „osobnym” i niezależnym był wtedy i pozostaje nadal Tomasz M. Kukawski. A jednak... oglądając obrazy, rysunki i grafiki z lat 1985–1991 mamy wrażenie integralnej całości, ciągłości i niepodrabialności. Jeżeli chcecie, sami zapytajcie artystę, czy próbuje on stworzyć syntezę i uporządkować swoje wyjątkowe dzieła w wyższy współzależny sens.

Jerzy Konstantynowicz, 2026

Tomasz M. Kukawski ARE

Studia w latach 1982–1987 na Wydziale Architektury Politechniki Białostockiej, następnie w latach 1987–1991 na Wydziale Grafiki ASP w Warszawie – dyplom z wyróżnieniem rektorskim w pracowni Grafiki Warszawskiej prof. Romana Artymowskiego, aneksy dyplomowe: z malarstwa w pracowni prof. Jerzego Tchórzewskiego oraz z rysunku w pracowni doc. Zofii Glazer.

Od 1988 roku wykładowca, obecnie profesor w Katedrze Grafiki Wydziału Architektury Politechniki Białostockiej (od lat kilkunastu prowadzi tam Pracownię Grafiki Artystycznej).

Miał kilkanaście prezentacji indywidualnych w Polsce (Białystok, Kraków, Łódź, Sejny, Toruń, Warszawa), na Białorusi (Brześć, Mińsk, Witebsk), w Niemczech (Hameln), w USA (Nowy York).

W latach 1990–2026 brał udział w 400 wystawach i konkursach graficznych w kraju i zagranicą, m.in.: Białystok, Białowieża, Bydgoszcz, Czeladź, Dzieżonów, Elbląg, Gdańsk, Gdynia, Jelenia Góra, Katowice, Kraków, Lublin, Łomża, Łowicz, Łódź, Oleśnica, Olsztyn, Opole, Ostrowiec Świętokrzyski, Rzeszów, Suwałki, Szklarska Poręba, Szczecin, Świnoujście, Toruń, Włocławek, Warszawa, Wrocław (Polska), Bolton, Londyn, Somerset (Anglia), Buenos Aires (Argentyna), Wiedeń (Austria), Bruksela, Comblain-la-Tour (Belgia), Sarajewo (Bośnia i Hercegowina), Rio de Janeiro (Brazylia), Lassedra, Sofia, Varna (Bułgaria), Valparaiso (Chile), Guanlan, Pekin, Schenzen (Chiny), Split (Chorwacja), Ostrawa, Praga (Czechy), Kair (Egipt), Tallin (Estonia), La Varenne Saint-Hilaire, Sarcelles (Francja), Thessaloniki (Grecja), A Estrada, Coruna, Ferrol, Lugo, Ordes, Orense, Pontevedra, Santa Uxia De Ribeira, Santiago de Compostela, Valdeorras, Villalba, Villagarcia (Hiszpania), Maastricht (Holandia), New Delhi (Indie), Jakarta (Indonezja), Belfast, Downpatrick (Irlandia Północna), Kochi, Kyoto, Osaka, Tokio, Yokohama (Japonia), Okanagan, Guelph (Kanada), Seul, Ulsan (Korea), Kiszyniów (Mołdawia), Wharapuke (Nowa Zelandia), Berlin, Bietigheim-Bissingen, Düsseldorf, Frechen, Hameln, Nürnberg, Nürtingen, Müllenheim, Schaffhausen (Niemcy), Bitola (Macedonia), Évora, Alijó (Portugalia), Kaliningrad, Nowosybirsk (Rosja), Cluj, Iasi, Szeklerland, Timischoara (Rumunia), Belgrad, Čačak (Serbia), Ljubljana (Słowenia), Sztokholm (Szwecja), Ufa, Bangkok, Nakorn Pathom, Chiang Mai (Tajlandia), Tai-pei (Tajwan R.O.C.), Győr, Miskolc (Węgry), Cori, Cremona, Rzym (Włochy), Akron, Milwaukee, Nowy Jork (USA)...

Otrzymał 18 nagród i wyróżnień w konkursach międzynarodowych (Anglia, Armenia, Bułgaria, Hiszpania, Korea, Łotwa, Macedonia, Niemcy, Polska, Rosja, Rumunia, Serbia) oraz 3 nagrody w konkursach ogólnopolskich. Członek Royal Society of Printmakers w Londynie, PRISM Print International w UK, Stowarzyszenia Międzynarodowe Triennale Grafiki w Krakowie oraz Intergrafii w Katowicach.

Juror wielu krajowych i międzynarodowych konkursów graficznych, projektowych i architektonicznych.

Współtwórca i organizator (wspólnie z Andrzejem Dworakowskim) projektu artystyczno-wystawienniczego „Graficzny Białystok” – sześć edycji w latach: 2007, 2008, 2009, 2011, 2012 i 2013.

Kurator kilkudziesięciu innych wystaw ogólnopolskich i międzynarodowych.

Prace w zbiorach prywatnych, muzeach i kolekcjach grafiki na całym świecie.

bez tytułu, akryl, papier, 27,3x21 cm, 1985

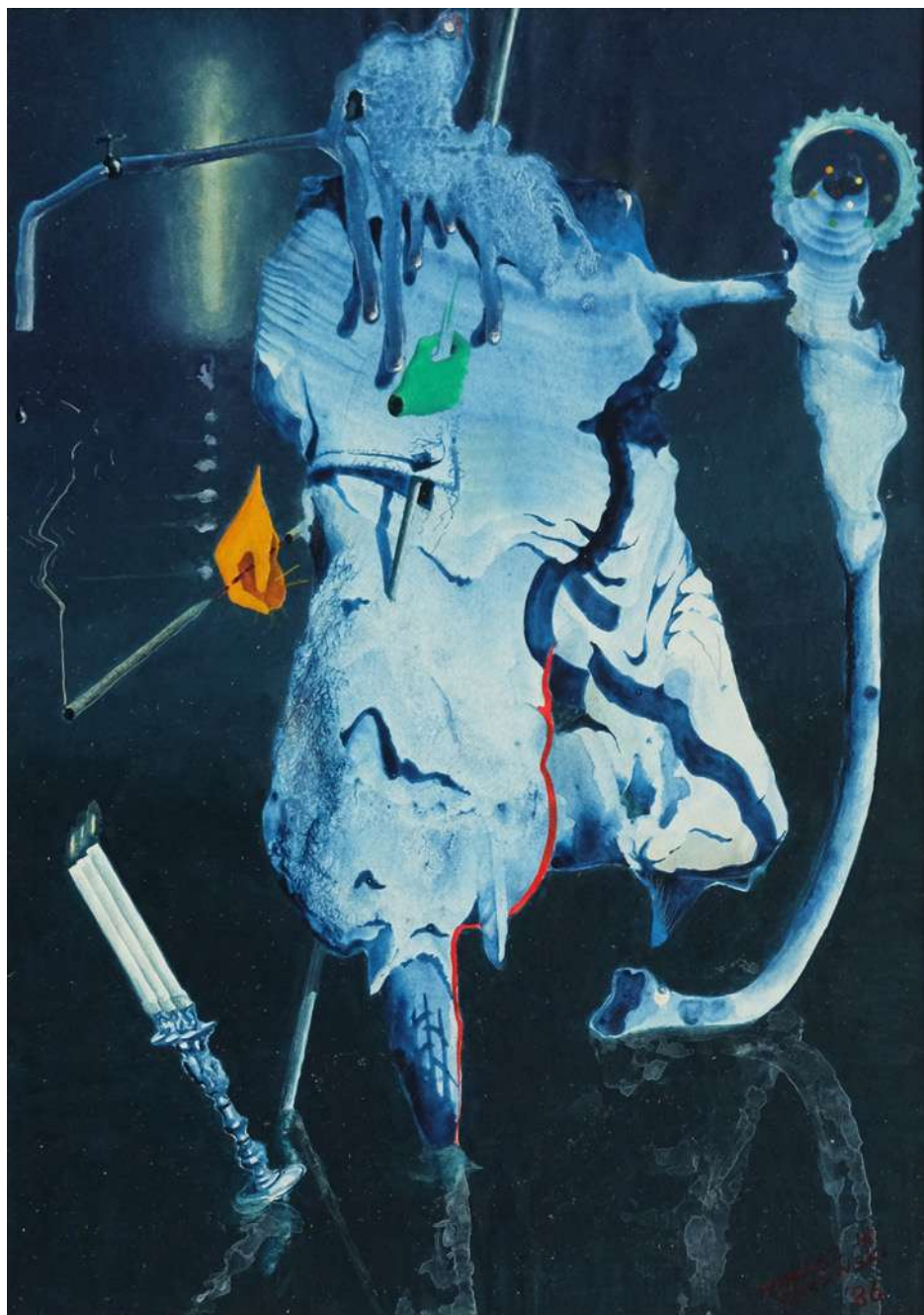

bez tytułu, akryl, olej, papier, 29,7x21 cm, 1986

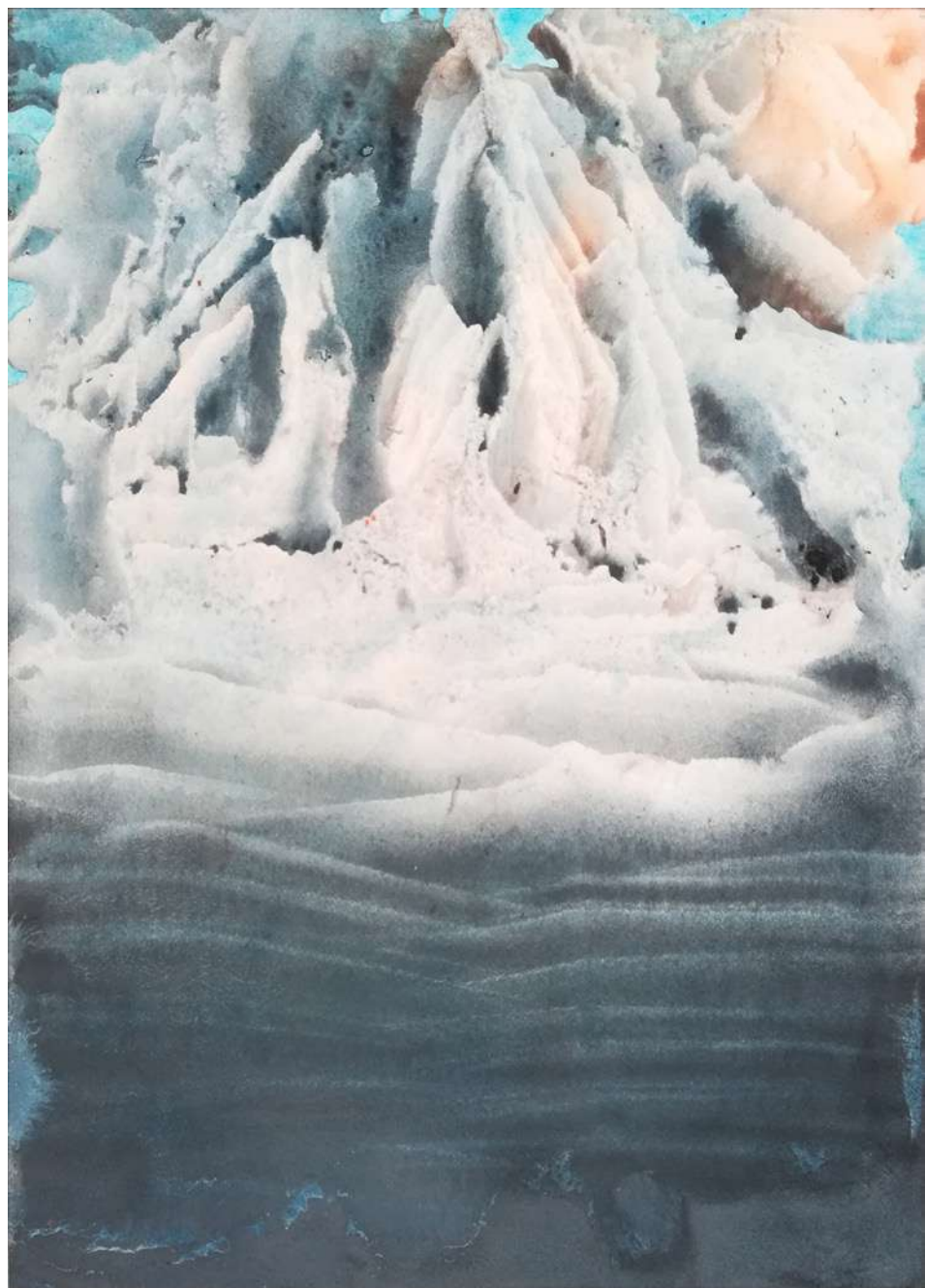

bez tytułu,
akryl, olej, papier,
21x29,7 cm, 1986

bez tytułu, akryl, papier, 29,7x21 cm, 1986

bez tytułu, tempera, akryl, papier, 29,7x21 cm, 1986

Bowiem jestem winny,
nie wolno bawić się
ludźmi, olej, płótno,
100x130 cm, 1985

bez tytułu,
olej, płótno,
110x150 cm,
1986

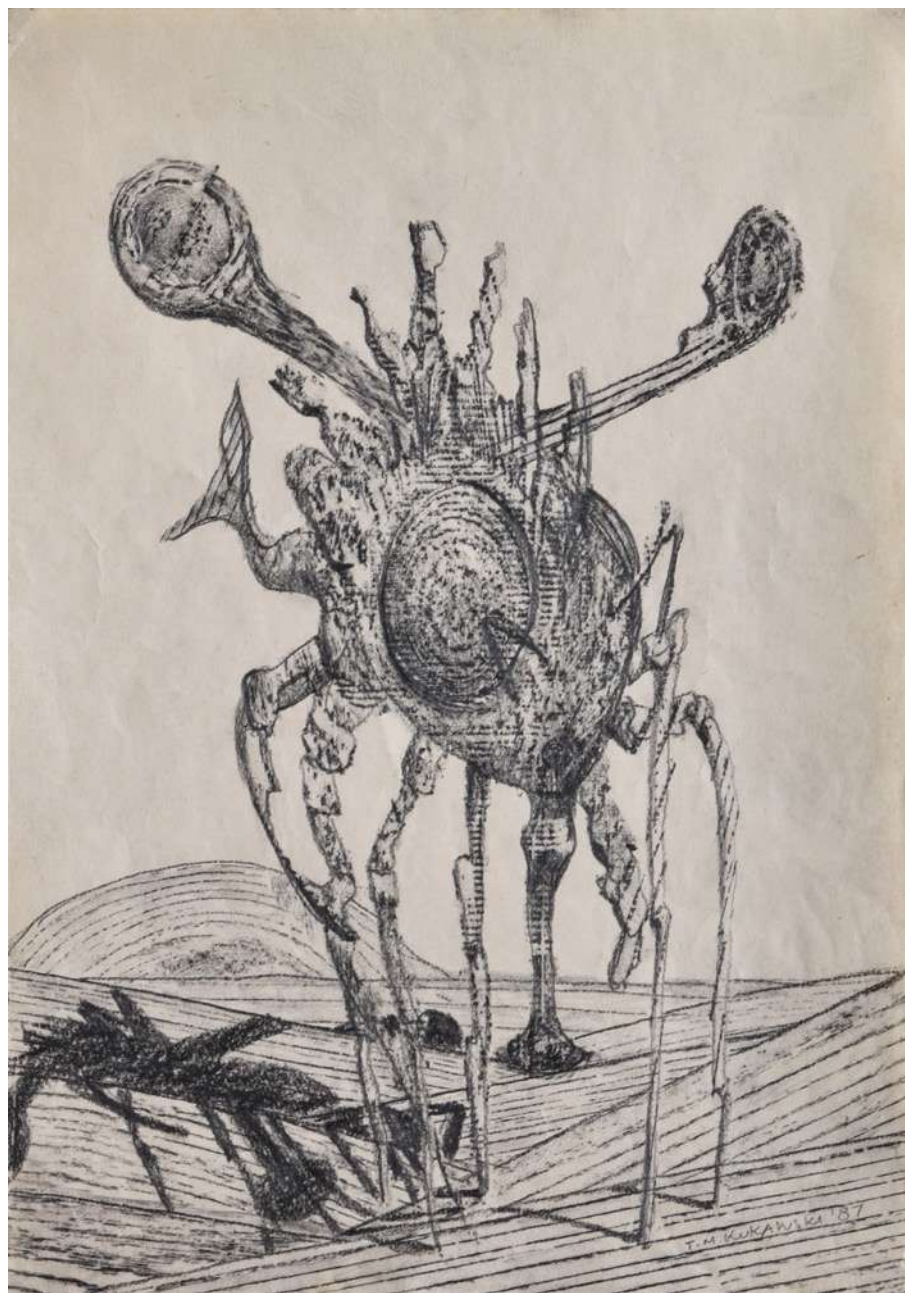

bez tytułu, frottage, ołówek, papier, 27,3x21 cm, 1987

bez tytułu, frottage, ołówek, papier, 27,3x21 cm, 1987

bez tytułu, frottage, ołówek, papier, 27,3x21 cm, 1987

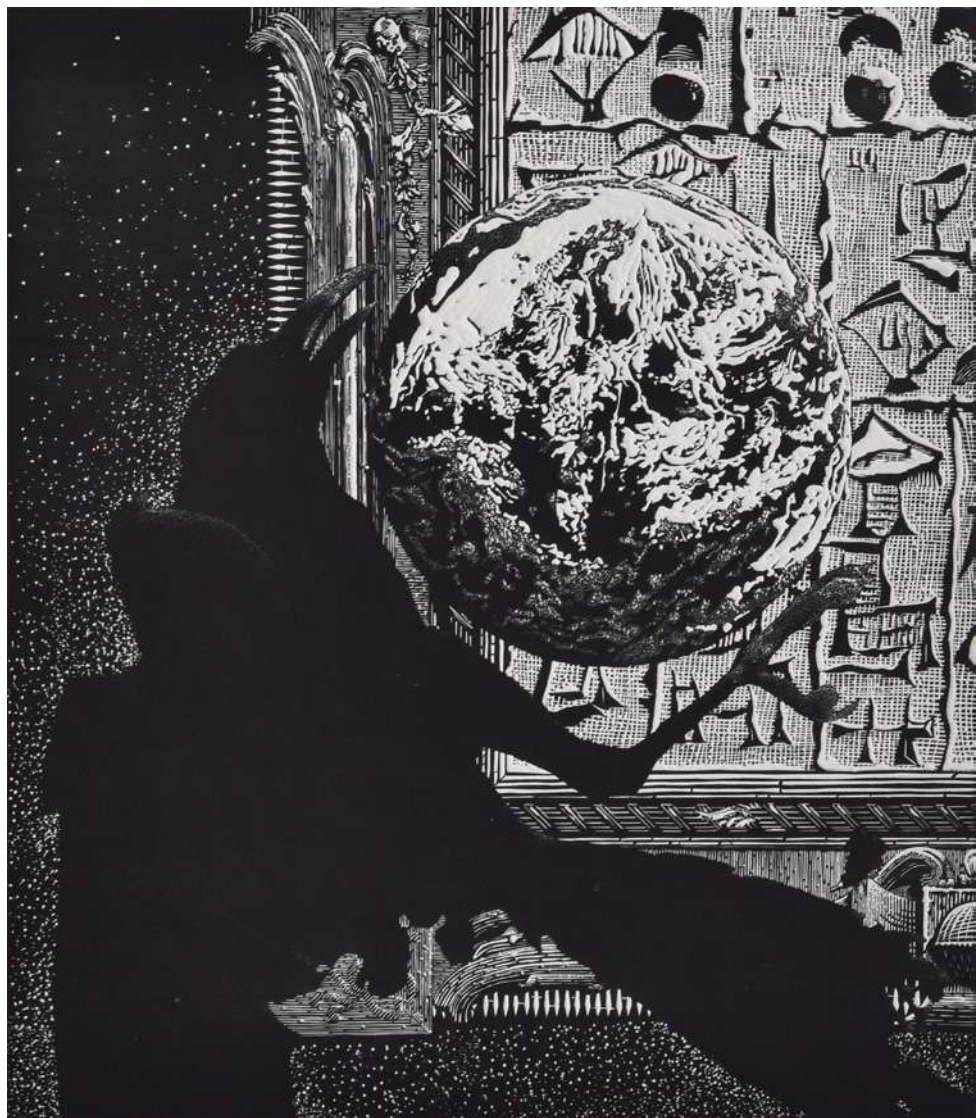
bez tytułu, frottage, ołówek, papier, 27,3x21 cm, 1987

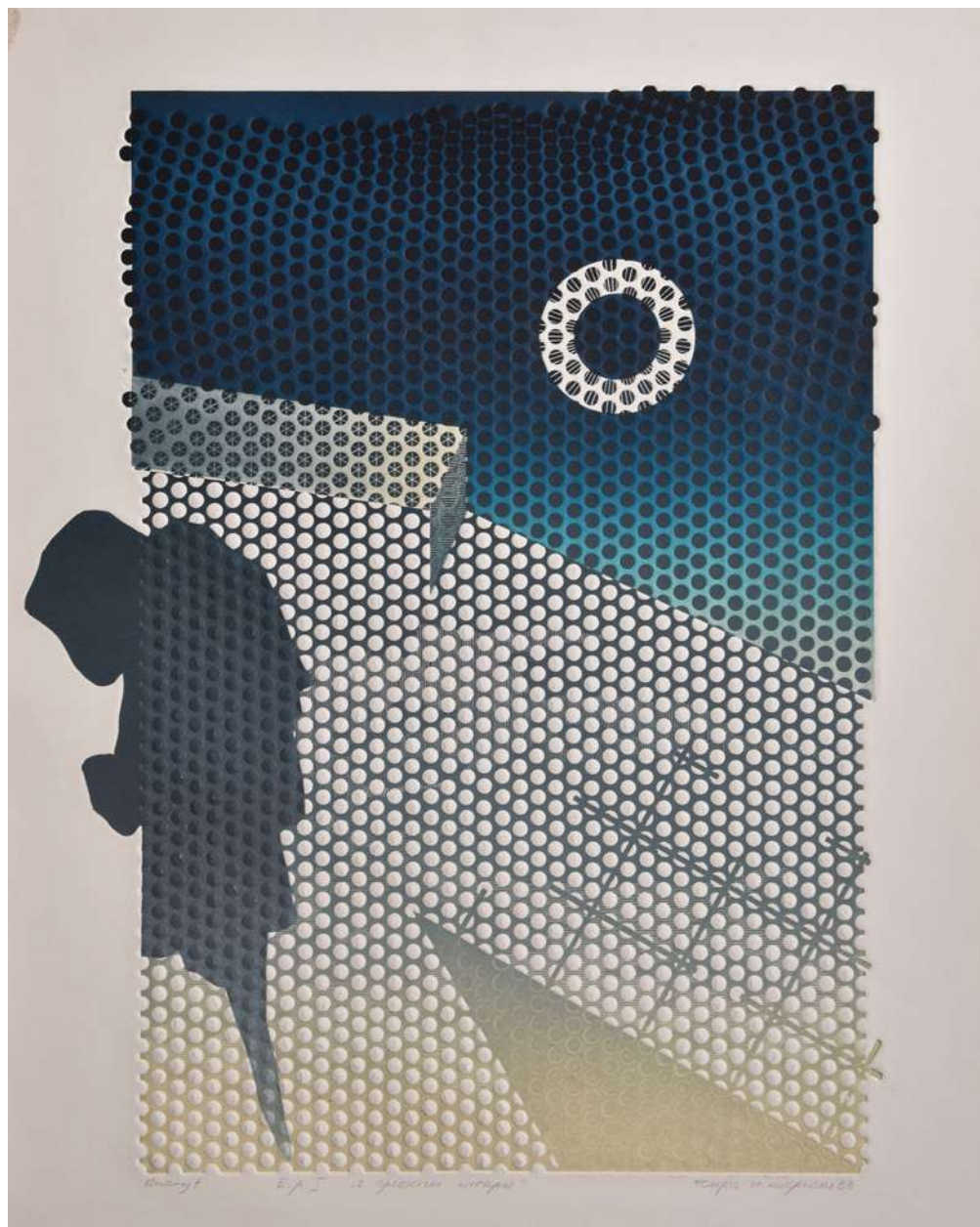
Babcia, węgiel, papier, 100x70 cm, 1987

Dziadek, węgiewł, papier, 100x70 cm, 1987

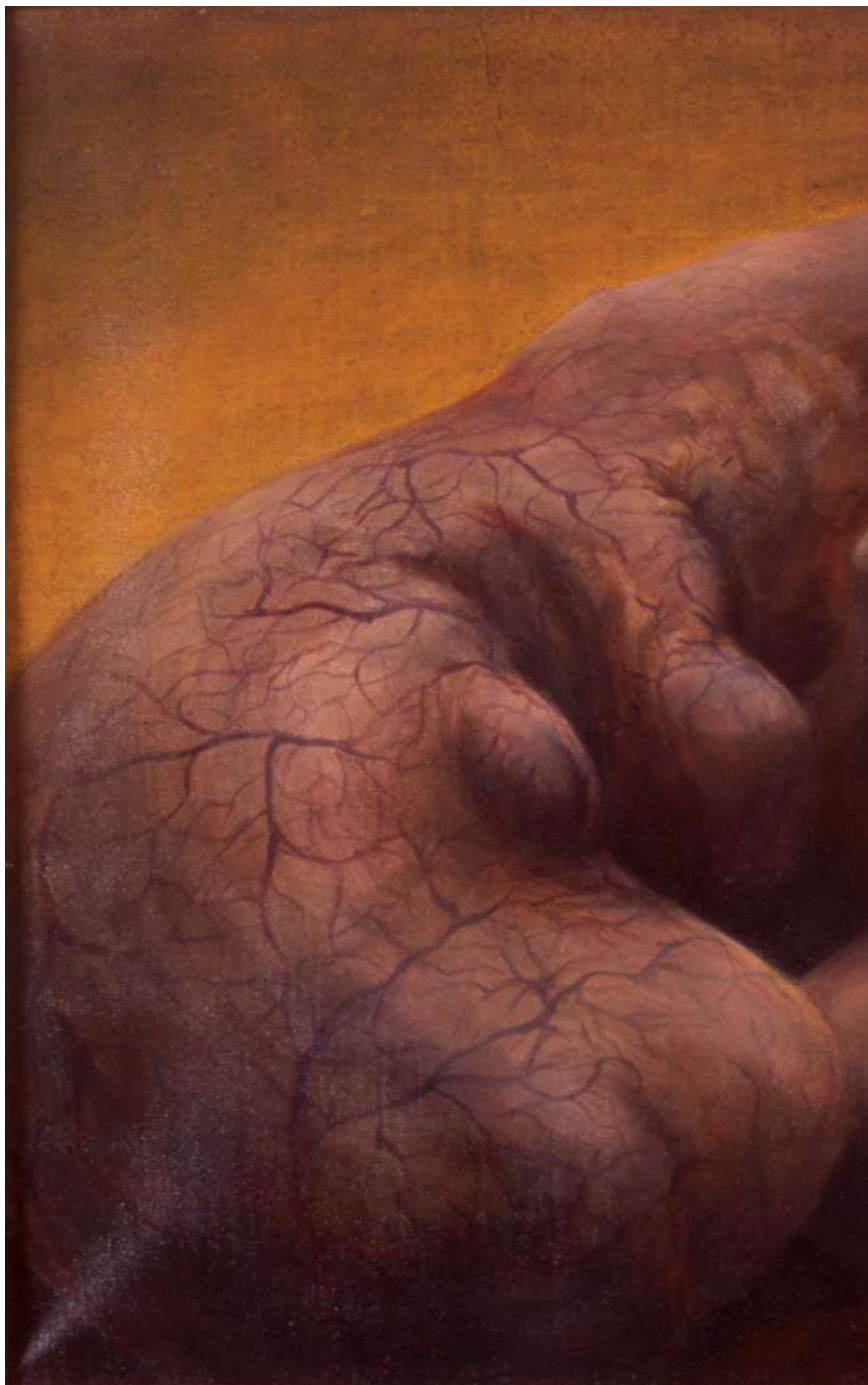

bez tytułu, linoryt, 32x28 cm, 1987

Z dalekich wypraw, linoryt (punca), tłoczenie, 57x46 cm, 1988

bez tytułu,
akryl, płótno,
35x50 cm, 1987

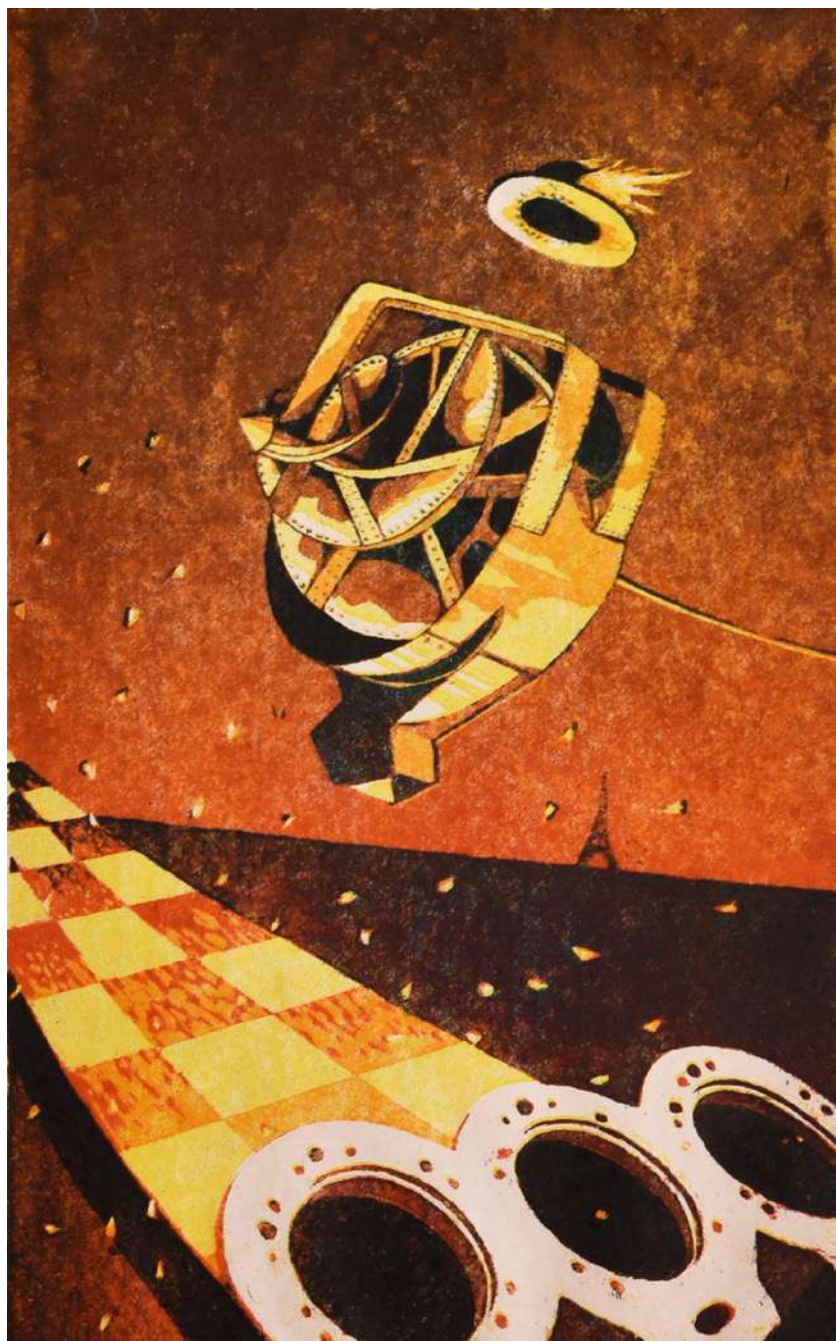

Buba II, linoryt,
48,5x69,5 cm,
1987

bez tytułu, litografia, 22,5x16 cm, 1988

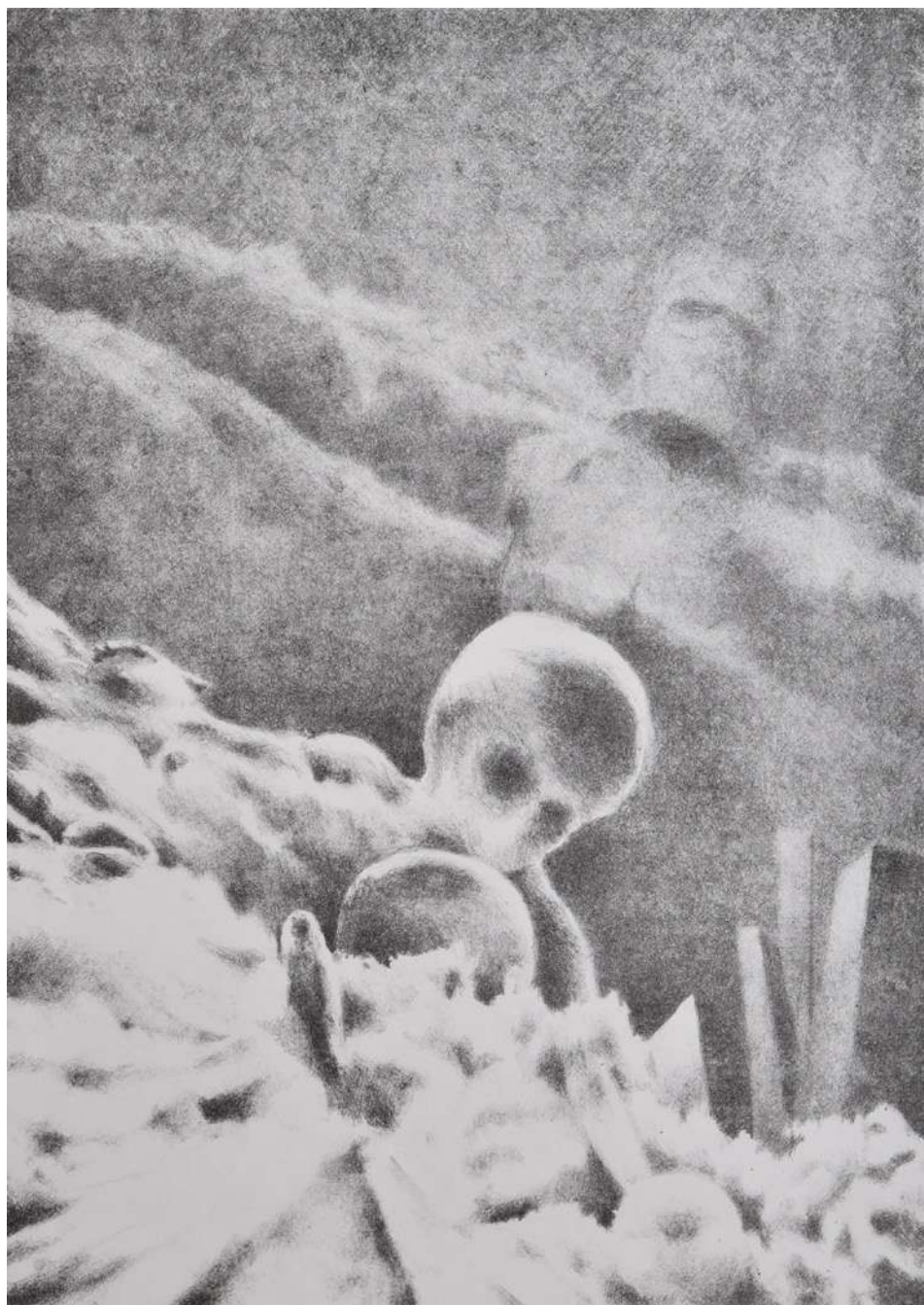

bez tytułu, litografia, 22,5x16 cm, 1988

bez tytułu, olej, płótno, 70x70 cm, 1988

Na zawsze i zawsze, litografia kredkowa, 42,5x30 cm, 1988

Wynurzenie, litografia tuszowa, 42,5x30 cm, 1988

xxx, litografia,
30x41,5 cm,
1988

Odetchnqć, litografia, 42,5x30 cm, 1988

bez tytułu, litografia, 41,5x30 cm, 1988

bez tytułu, olej, płótno, 100x70 cm, 1988

bez tytułu, olej, płótno, 100x70 cm, 1988

Fu_ I, linoryt, 30x30 cm, 1988

Fu_ III, linoryt, 30x30 cm, 1988

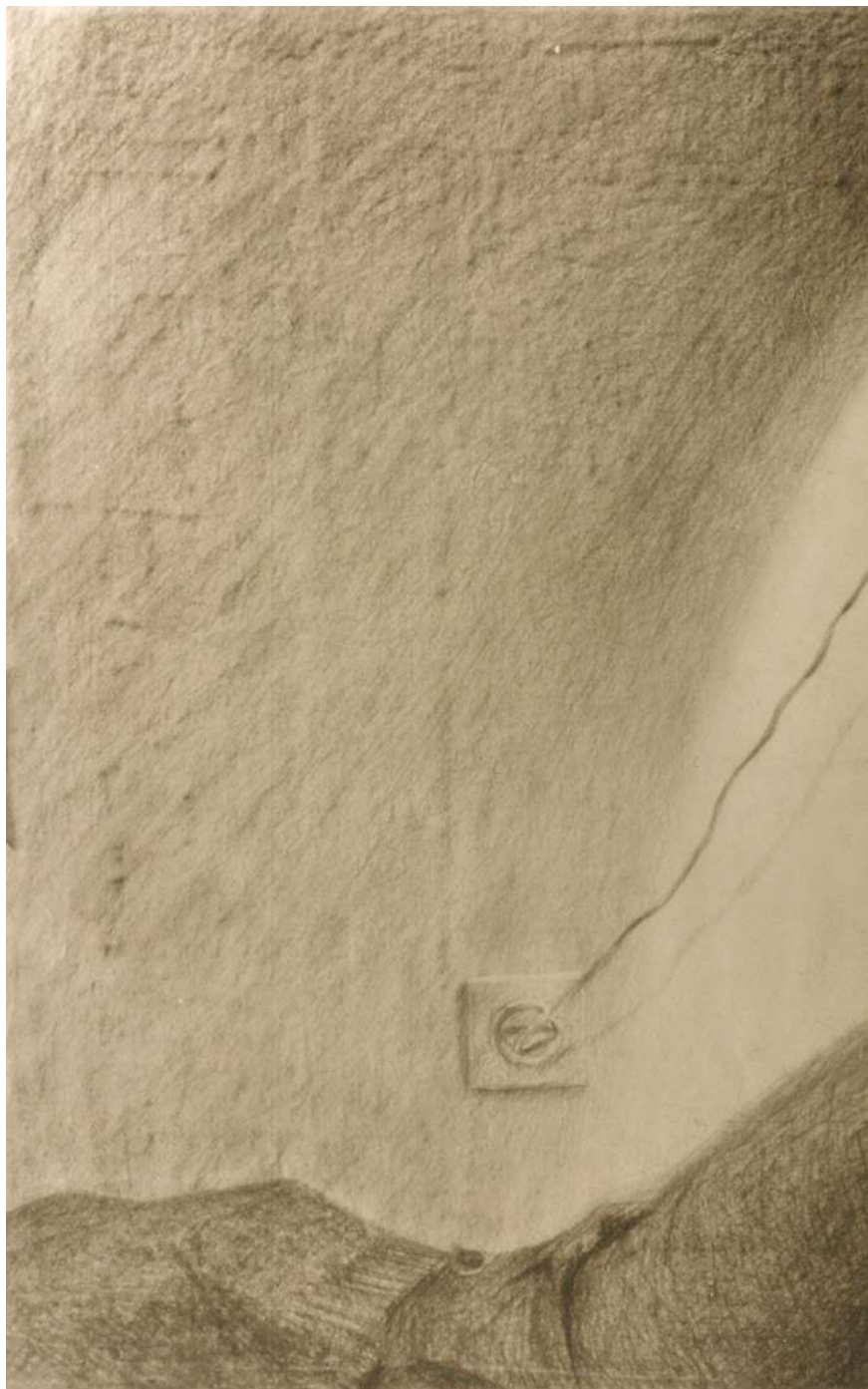

bez tytułu, akryl, olej, płótno, 100x70 cm, 1989

bez tytułu, akryl, olej, płótno, 100x70 cm, 1990

bez tytułu,
kredka, papier,
70x100 cm, 1989

bez tytułu,
mezzotinta na suchej igle,
akwaforta, miękki werniks,
49x62,5 cm, 1990

bez tytułu,
ołówek, papier,
70x100 cm,
1989

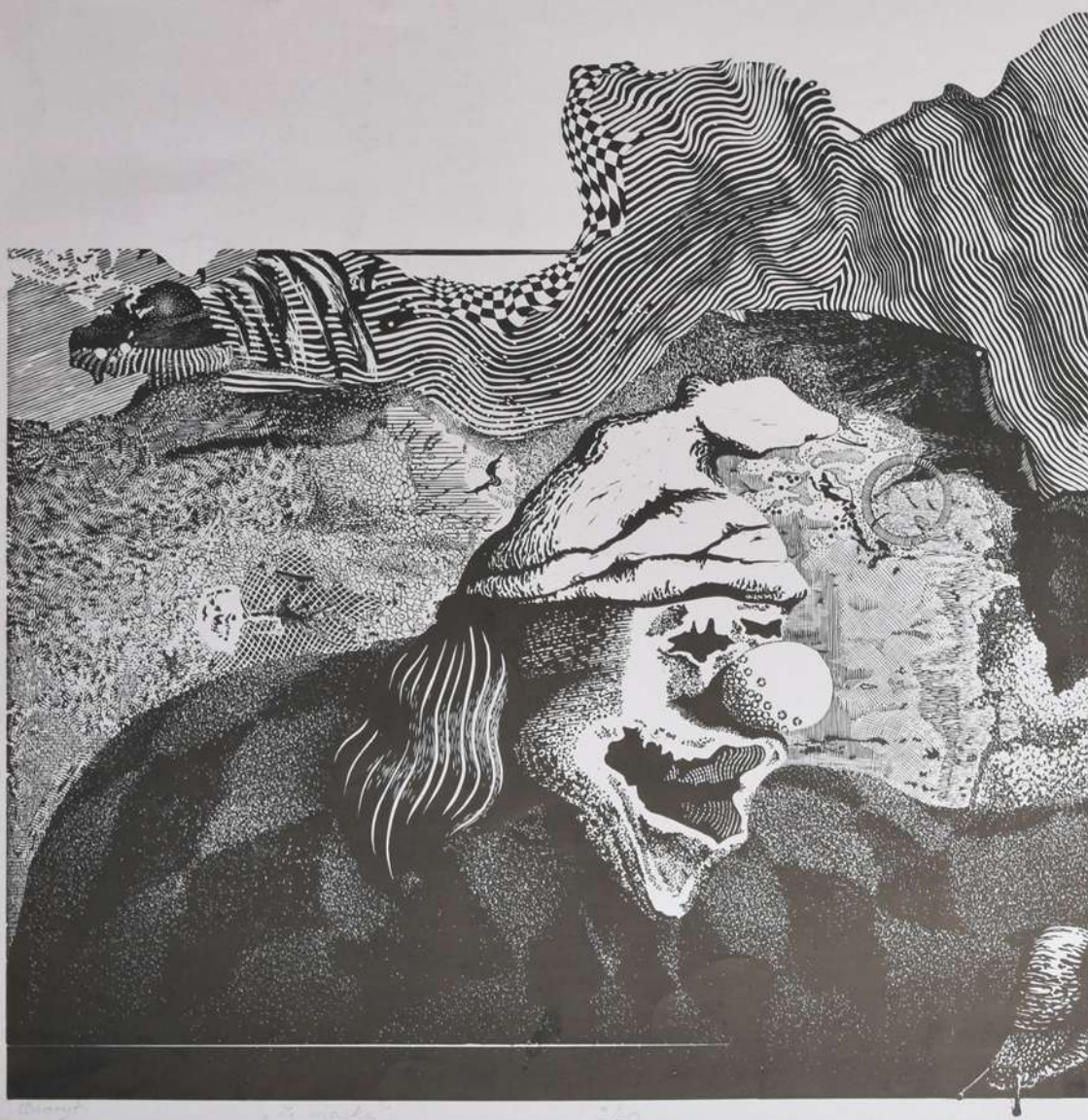

bez tytułu, akryl, płótno, 70x200 cm, 1989

Z maska, linoryt, 51x87 cm, 1989

Olimpia, akwaforta, akwatinta, miekki werniks, mezzotinta, 48,5x36,5 cm, 1989

Zdarza się, linoryt, mezzotinta, 30x30 cm, 1990

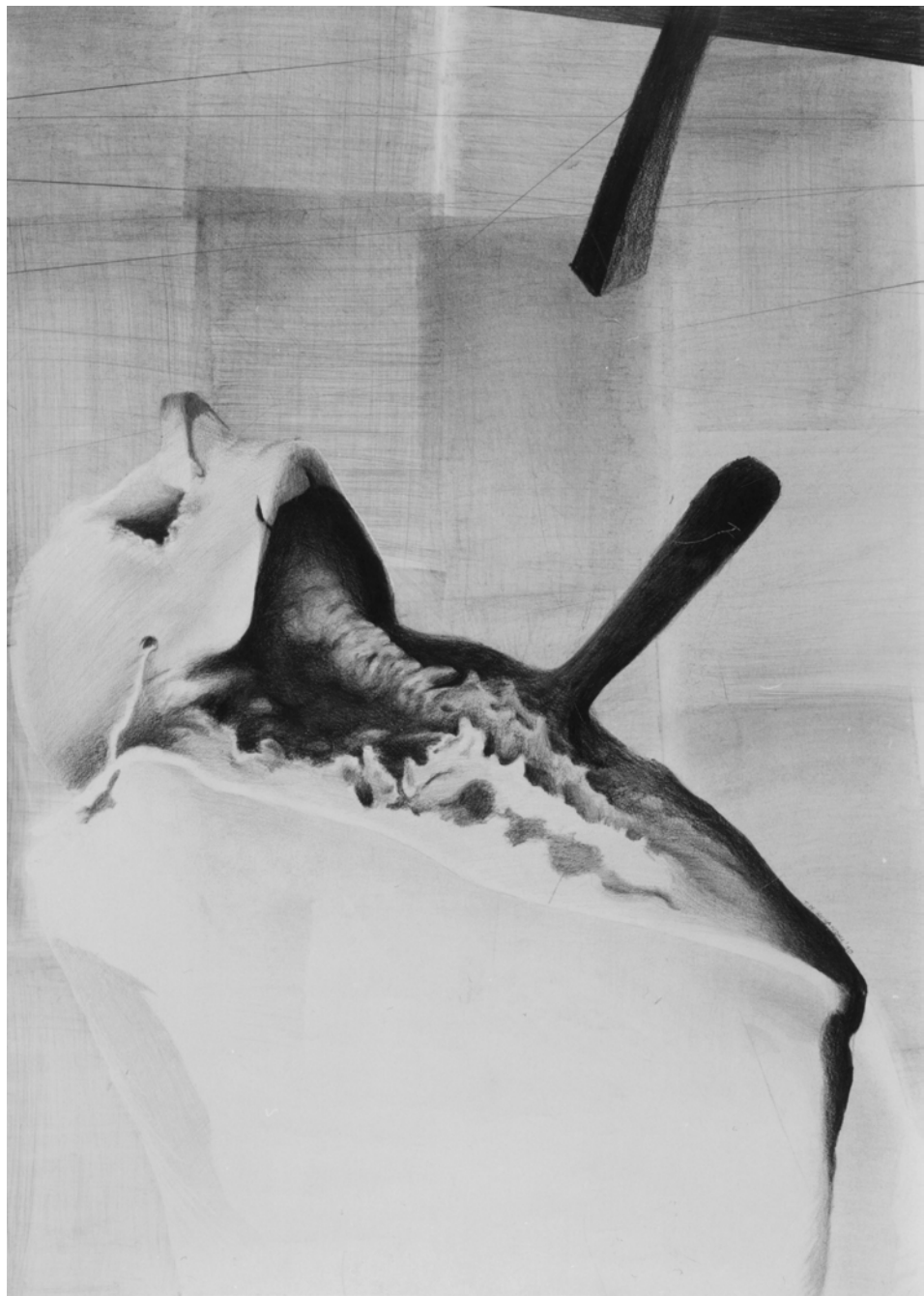
Ryby, akwaforta, akwatinta, 64,5x40 cm, 1989

Byk, akwaforta, akwatinta, suchoryt, 63,5x40 cm, 1990

Byk, ołówek, kredka, węgiel, papier, 100x70 cm, 1990

bez tytułu, kredka, tłusty węgiel, papier, 100x70 cm, 1990

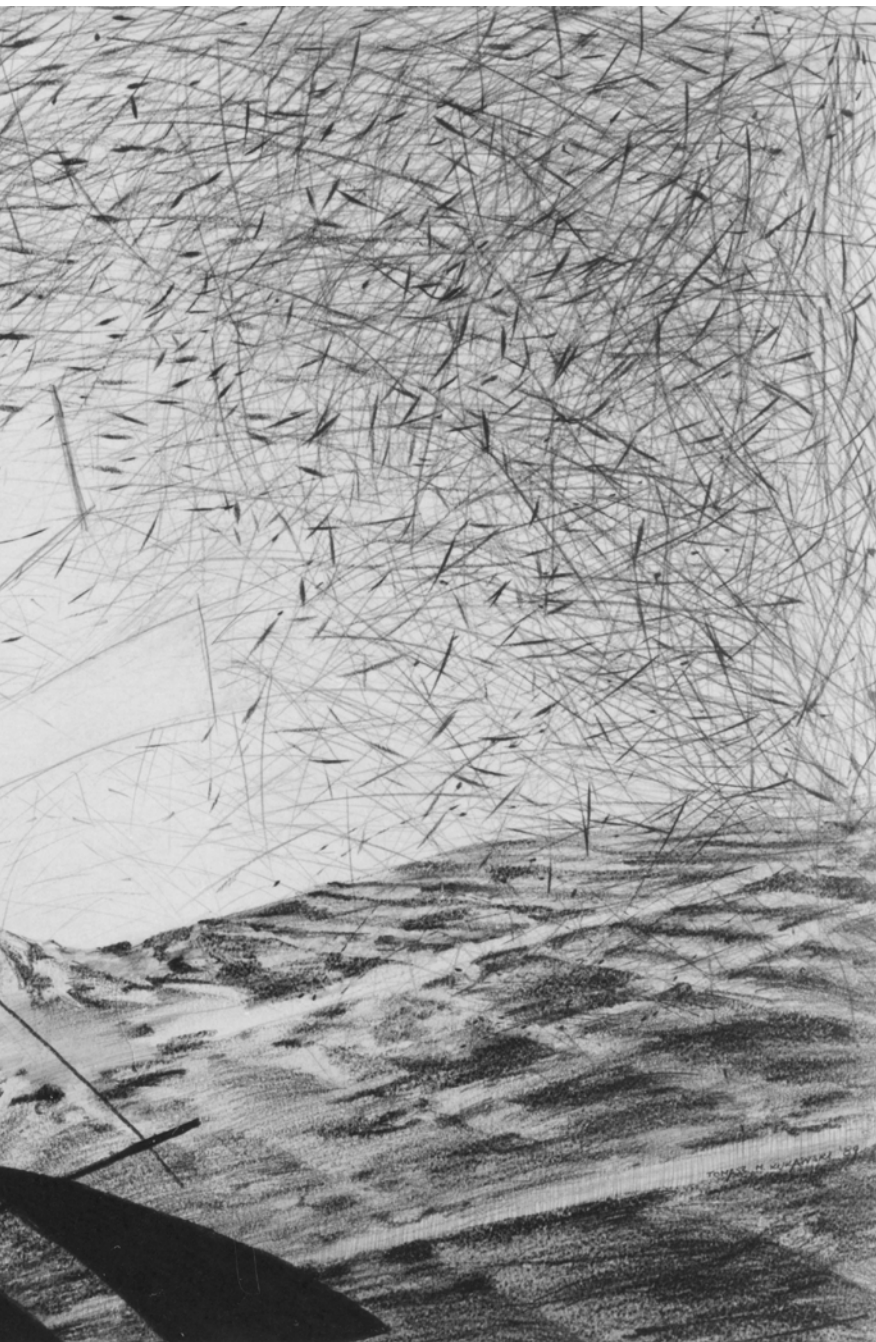
bez tytułu, akryl, płótno, 82x62 cm, 1990

bez tytułu, akryl, płótno, 55x55 cm, 1990

bez tytułu,
kredka,
70x100 cm,
1990

bez tytułu, akryl,
płótno, 110x140 cm,
1990

bez tytułu, akryl, olej, płótno, 100x163 cm, 1991

bez tytułu, kredka, papier, 100x70 cm, 1990

bez tytułu, kredka, papier, 100x70 cm, 1990

bez tytułu, akryl,
olej, płótno, 80x120 cm,
1990

Bliźnięta, linoryt (druk wypukły i wklęsły), 64,5x40, 1989

bez tytułu, linoryt, 63,5x47 cm, 1990

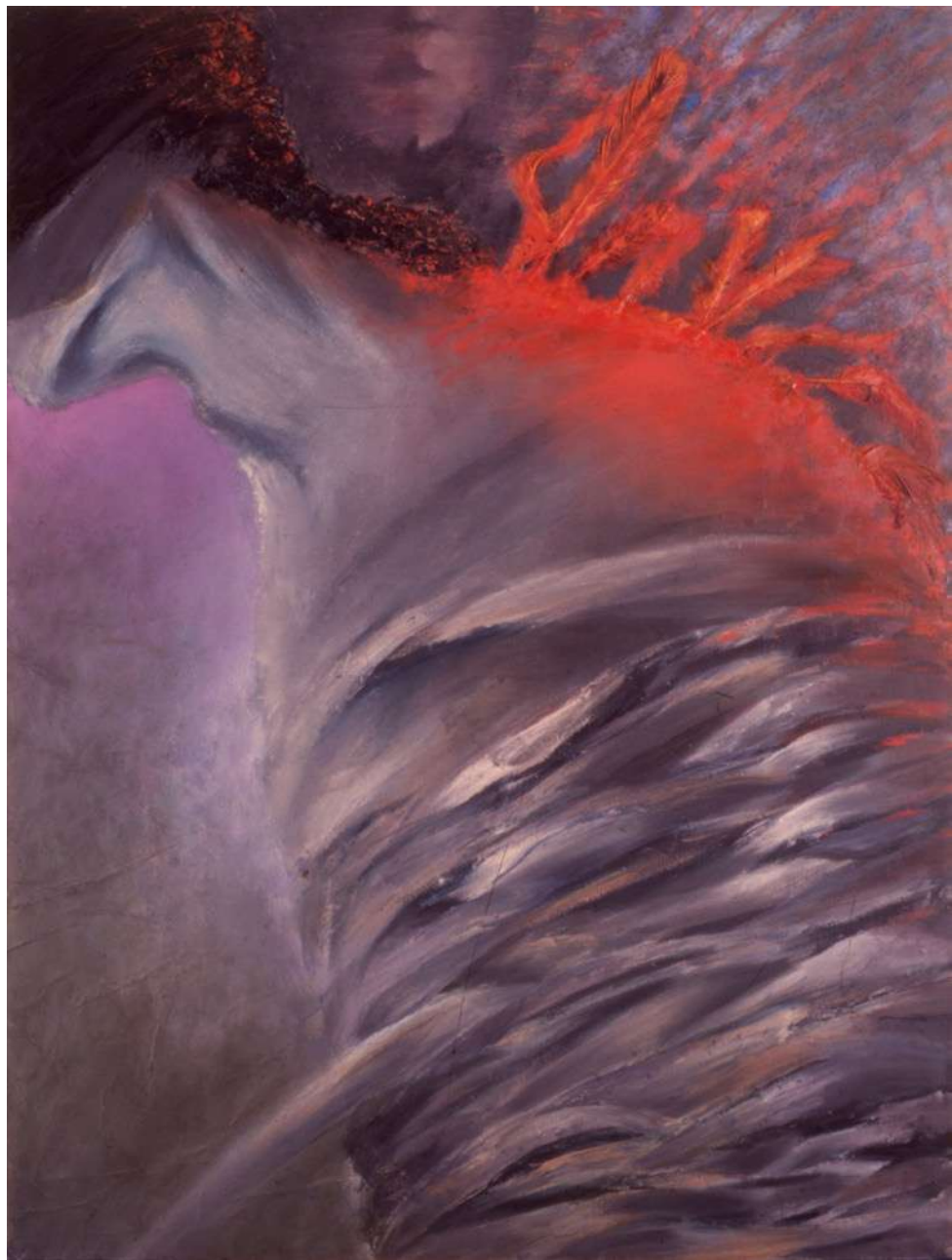
bez tytułu, kredka, tłusty węgiel, papier, 70x100 cm, 1991
 bez tytułu, kredka, tłusty węgiel, papier, 70x100 cm, 1991

bez tytułu, kredka, tłusty węgiel, papier, 70x100 cm, 1991
 bez tytułu, kredka, tłusty węgiel, papier, 70x100 cm, 1991

bez tytułu, olej, płótno, 130x97 cm, 1991

bez tytułu, olej, płótno, 130x97 cm, 1991

bez tytułu,
olej, płótno,
97x130 cm, 1991

bez tytułu, kredka, tłusty węgiel, papier, 100x70 cm, 1991

bez tytułu, kredka, tłusty węgiel, papier, 100x70 cm, 1991

bez tytułu, kredka, tłusty węgiel, papier, 100x70 cm, 1991

bez tytułu, kredka, tłusty węgiel, papier, 100x70 cm, 1991

bez tytułu, olej, płótno, 130x97 cm, 1991

bez tytułu, kredka, tłusty węgiel, papier, 100x70 cm, 1991

bez tytułu, kredka, tłusty węgiel, papier, 100x70 cm, 1991

bez tytułu, olej, płótno, 130x97 cm, 1991

Tors I, akwafora, akwatinta, 64x48 cm, 1991

Tors II, akwaforta, akwatinta, 64x48 cm, 1991

Tors III, akwafora, akwatinta, 64x48 cm, 1991

Tors IV, akwafora, akwatinta, 64x48 cm, 1991.

Tors V, akwaforta, akwatinta, 64x48 cm, 1991

